

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA
NA PODRUČJU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Rijeka, studeni 2016.

SADRŽAJ

stranica

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE I POSTUPCI REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA	5
Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama	9
Registri i evidencije	11
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	14
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	22
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA	27
OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE	29

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

KLASA: 041-01/16-10/39
URBROJ: 613-10-16-35

Rijeka, 8. studenoga 2016.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA
MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Primorsko-goranske županije (dalje u tekstu: Županije).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 29. ožujka do 8. studenoga 2016.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije, koje je u nadležnosti Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji (dalje u tekstu: Ured državne uprave). Prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 56/13 i 14/14), Ured državne uprave je tijelo nadležno za rudarstvo za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Revizijom je obuhvaćena provedba aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama (istraživanje i eksploataciju), naplatu prihoda od naknada za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, vođenje evidencija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina te sanacija prostora nakon završetka izvođenja rudarskih radova na području Županije od 2013. do 2015.

U svrhu ocjene učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđeni su sljedeći ciljevi:

- ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti prikupljanje podataka o eksploataciji mineralnih sirovina
- ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima
- ocijeniti pravilnost obračuna naknade za mineralne sirovine
- ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanjima za prihode od naknade za mineralne sirovine te izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija
- ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije, analizirana je zakonska regulativa, podaci iz Rudarsko-geološke studije i Prostornog plana Županije o lokacijama predviđenim za eksploataciju mineralnih sirovina, podaci iz Registra koncesija koji vodi Ministarstvo financija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, podaci iz sudskog i obrtnog registra o koncesionarima i ovlaštenicima istražnih prostora i eksploatacijskih polja te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi koji reguliraju gospodarenje mineralnim sirovinama, unutarnji akti te stručni članci
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te unutarnjih akata
- analizirani su podaci i provjerena dokumentacija (planovi, rješenja, odluke, ugovori) vezana uz gospodarenje mineralnim sirovinama
- provjereno je prikupljanje podataka i vođenje propisanih registara, zbirki isprava i evidencija
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama
- pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima vezanim uz gospodarenje mineralnim sirovinama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li izrađena rudarsko-geološka studija za Županiju te doneseni odgovarajući planovi i unutarnje procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina?
- Je li ustrojen registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja i jesu li cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima?
- Dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima?
- Obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način te provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine?
- Provodi li se kontinuirani nadzor rada koncesionara i izvršavanja obveza rudarskog gospodarskog subjekta?
- Provode li se sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi?

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito**, ako su doneseni odgovarajući planovi i procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina, ako su ustrojeni registri i cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, ako je dodjeljivanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina provedeno u skladu s propisima, ako se obračun i naplata naknada za mineralne sirovine obavljaju na propisani način, ako se provodi nadzor u svim fazama obavljanja rudarskih radova te ako je provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu bitno na gospodarenje mineralnim sirovinama.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **djelomično učinkovito**, ako su utvrđeni nedostaci kod donošenja planova, dodjele koncesija, naplate prihoda, vođenja registra i cjelovitosti evidencija o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **neučinkovito**, ako su utvrđene značajnije nepravilnosti i nedostaci te su potrebna znatna poboljšanja u postupcima dodjele koncesija, naplate naknade za koncesije, vođenju registra i odgovarajućih evidencija, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina te postupcima sanacije prostora.

U nastavku se daju kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, prema područjima revizije.

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, prema područjima revizije

Područja revizije	Kriteriji
Normativno uređenje	<ul style="list-style-type: none"> ○ doneseni su godišnji i srednjoročni (trogodišnji) planovi davanja koncesija te dostavljeni Ministarstvu financija
Registri i evidencije	<ul style="list-style-type: none"> ○ vode se propisane evidencije u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama ○ podaci se sustavno i pravodobno prikupljaju i pravilno unose u propisane registre ○ evidencije su cjelovite i međusobno usklađene ○ provodi se nadzor nad dostavom i kvalitetom podataka ○ podaci za potrebe analize i izvješćivanja su točni i vjerodostojni ○ rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnih prostora i eksploatacijskih polja dostavljaju nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina ○ koncesionari vode evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina te Uredu državne uprave dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	<ul style="list-style-type: none"> ○ zaposlen je dovoljan broj zaposlenika na poslovima iz područja rudarstva ○ zaposlenici su educirani za obavljanje poslova iz područja rudarstva ○ postupak pri dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan ○ raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripremne radnje propisane odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ postupci javnog nadmetanja radi davanja koncesije provode se na način propisan odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ redovito se prati izvršenje ugovora o koncesiji i aktivnosti koncesionara ○ obračun i naplata naknada za mineralne sirovine provodi se na propisani način ○ dostavljaju se podaci o otkopanoj/pridobivenoj količini te tržišnoj vrijednosti prodane mineralne sirovine ○ provjerava se realnost iskazivanja tržišne vrijednosti i količine otkopane/pridobivene mineralne sirovine ○ prati se plaćanje naknada za mineralne sirovine, poduzimaju se mjere naplate potraživanja te provjerava učinkovitost poduzetih mjera ○ obavljaju se kontrole eksploatiranih količina mineralnih sirovina koje su prijavili koncesionari ○ uspostavljena je učinkovita suradnja nadležnih tijela u svim aktivnostima vezanim uz eksploataciju mineralnih sirovina ○ sastavlja se godišnje izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara te se dostavlja Ministarstvu financija ○ o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji obavještava se nadležno državno odvjetništvo ○ provodi se nadzor nad protupravnim eksploatacijama te mjere radi učinkovitog sprječavanja protupravnih eksploatacija ○ obračunava se naknada štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	<ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se sanacija prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi tijekom izvođenja rudarskih radova na istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova ○ u postupku davanja koncesije utvrđuje se iznos troškova sanacije, pribavljaju se jamstva za troškove sanacije te se redovito provjerava valjanost jamstava ○ nadležna tijela provode nadzor nad provedbama sanacije ○ provode se izvanredne sanacije prostora kada ne postoji ili je nepoznata osoba koja je eksploatirala mineralnu sirovinu ○ poduzimaju se mjere radi sanacije prostora putem treće osobe, kada to ne učini rudarski gospodarski subjekt ○ poduzimaju se pravne radnje pred sudom radi prisilne sanacije

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA

Mineralne sirovine, odnosno rudno blago kao prirodno bogatstvo dobro je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, koje, prema Ustavu Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), ima njezinu osobitu zaštitu. Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu i Zakon o koncesijama (Narodne novine 143/12).

Zakonom o rudarstvu, koji je stupio na snagu u svibnju 2013., uređeno je gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspeksijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja.

Mineralne sirovine, u smislu Zakona o rudarstvu, su:

1. energetske mineralne sirovine:
 - 1.1. ugljikovodici (nafta, prirodni plin, plinski kondenzat i zemni vosak)
 - 1.2. fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), asfalt i uljni škrljavci; radioaktivne rude; geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kreda, kremen, kremenji pijesak, drago kamenje, bentonitna, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, mineralne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine, osim mineralnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za ljudsku potrošnju i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama, brom, jod, peloidi
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak iz neobnovljivih ležišta, građevni pijesak i šljunak iz morskog dna, ciglarska glina
4. arhitektonsko - građevni kamen
5. mineralne sirovine kovina.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se otkopavanje ili pridobivanje mineralnih sirovina iz ležišta i njihovo oplemenjivanje, a dozvoljena je samo unutar utvrđenog eksploatacijskog polja mineralnih sirovina i u granicama provjerenog rudarskog projekta na temelju kojeg je dana koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, koja je potrebna za eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupci davanja koncesija, ugovor o koncesiji, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja koncesije, politika koncesija te druga pitanja u vezi s koncesijama, uređuju se Zakonom o rudarstvu i Zakonom o koncesijama. Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom.

Davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina provodi se prema odredbama Zakona o rudarstvu, na temelju jednog javnog nadmetanja u jedinstvenom postupku koji se sastoji od četiri faze i to: postupka radi odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, postupka radi davanja odobrenja za istraživanje, postupka radi utvrđivanja eksploatacijskog polja te postupka radi davanja koncesije za eksploataciju. Koncesija se daje na zahtjev fizičkoj ili pravnoj osobi, na način određen Zakonom o koncesijama, koja je na javnom nadmetanju odabrana kao najpovoljniji ponuditelj, pod uvjetom da se nakon završetka istražnih radova potvrde rezerve mineralnih sirovina, utvrdi eksploatacijsko polje u skladu s lokacijskom dozvolom te da fizička ili pravna osoba ispunjava druge propisane uvjete. Iznimno, ako na određenom području već postoji utvrđeno eksploatacijsko polje, a ovlaštenik je Republika Hrvatska, raspisuje se javno nadmetanje za davanje koncesije.

Sve postupke koji čine pojedinu fazu jedinstvenog postupka za davanje koncesije provodi jedno tijelo nadležno za rudarstvo, kao davatelj koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu. Prema odredbi članka 8. Zakona o rudarstvu, za energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine za industrijsku preradu, arhitektonsko-građevni kamen i mineralne sirovine kovina nadležno je Ministarstvo gospodarstva, kao ministarstvo nadležno za rudarstvo, dok su za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala nadležni uredi državne uprave u županijama, s time da je Ministarstvo gospodarstva dužno sukcesivno u roku pet godina od dana stupanja na snagu Zakona o rudarstvu preuzeti nadležnost i za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako ocijeni da postoji potreba za utvrđivanjem pojedinačnih rezervi mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na nekom prostoru, koji je dokumentima prostornog uređenja planiran za izvođenje rudarskih radova i utvrđivanjem njihove gospodarske iskoristivosti ili povodom prijedloga fizičke ili pravne osobe registrirane za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripreme radnje koje se prema odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu osobito odnose na imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju, izradu studije opravdanosti davanja koncesije ili analize davanja koncesije, procjenu vrijednosti koncesije, izradu dokumentacije za nadmetanje, određivanje jamstva za ozbiljnost ponude, određivanje visine novčane naknade za uvid i otkup dokumentacije za nadmetanje, određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, određivanje granica istražnog prostora, određivanje vrste i količine istražnih radova te određivanje rokova i kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju. Davatelj koncesije imenuje do sedam članova stručnog povjerenstva za koncesiju odgovarajuće struke, koji ne moraju biti zaposlenici davatelja koncesije.

Stručno povjerenstvo za koncesije o svom radu vodi zapisnik, a zadaci su mu suradnja s davateljem koncesije pri provođenju pripremnih radnji za davanje koncesije, ocjena pristiglih ponuda, utvrđivanje prijedloga odluke o davanju koncesije ili prijedloga odluke o poništenju postupka davanja koncesije i obrazloženje tih prijedloga te obavljanje svih drugih radnji potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije. Postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije započinje danom slanja na objavu obavijesti o namjeri davanja koncesije odnosno o namjeri odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a završava s izvršnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili odluke o poništenju postupka javnog nadmetanja.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju donosi ured državne uprave u županiji na prijedlog stručnog povjerenstva. Ured državne uprave u županiji donosi i sve druge odluke u jedinstvenom postupku za davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja slijedi postupak radi davanja odobrenja za istraživanje, koje se provodi radi utvrđivanja rezervi mineralnih sirovina. Rješenje o odobrenju za istraživanje donosi se na temelju izvršne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, a istraživanje je dopušteno unutar istražnog prostora određenog rješenjem. Podaci o odobrenim istražnim prostorima za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar istražnih prostora koji vodi ured državne uprave u županiji.

Rješenje kojim se utvrđuje i ovjerava količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina donosi povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina na temelju prijedloga rudarskog gospodarskog subjekta, koji uključuje dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Navedeno povjerenstvo osniva i njegove članove imenuje rješenjem ministar nadležan za rudarstvo iz redova djelatnika ministarstva nadležnog za rudarstvo, te drugih znanstvenih i stručnih djelatnika.

Nakon završetka istražnih radova i donošenja rješenja o utvrđivanju rezervi mineralnih sirovina pokreće se postupak za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala donosi ured državne uprave u županiji po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštenika istražnog prostora. Eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina i ne mogu se odobriti ovlašteniku na rok duži od 40 godina. Nakon što prestanu prava ovlaštenika, ured državne uprave u županiji može raspisati novo javno nadmetanje za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar eksploatacijskih polja koji vodi ured državne uprave u županiji.

Nakon utvrđivanja eksploatacijskog polja pokreće se postupak za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanju ugovora o koncesiji. Ured državne uprave u županiji donosi odluku o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na temelju zahtjeva koji podnosi rudarski gospodarski subjekt kao ovlaštenik eksploatacijskog polja koji je odabran kao najpovoljniji ponuditelj za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako su dovršeni istražni radovi, potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje sukladno lokacijskoj dozvoli ishodenoj od nadležnog tijela za prostorno uređenje te ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Odluka o koncesiji dostavlja se rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija uz nacrt prijedloga ugovora o koncesiji, ministarstvu nadležnom za rudarstvo, jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalazi eksploatacijsko polje i vlasnicima/posjednicima zemljišnih čestica na kojima se odobrava izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Na temelju odluke o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, ured državne uprave u županiji mora rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija ponuditi na zaključivanje i potpisivanje ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara te se utvrđuje iznos i način plaćanja naknade za koncesiju.

Odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), propisana je visina minimalne godišnje naknade za mineralne sirovine i omjer raspodjele prihoda od naknade. Naknada za mineralne sirovine sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela, a ukupna naknada koja se plaća jednaka je njihovom zbroju.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dospijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine. Fiksni dio naknade je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske te se u cijelosti ustupa općini ili gradu na čijem području se nalazi odobreno eksploatacijsko polje. Ukoliko se eksploatacijsko polje prostire na području više gradova i/ili općina, fiksni dio naknade dijeli se razmjerno površini prostiranja eksploatacijskog polja mineralnih sirovina na području pojedinog grada i/ili općine.

Minimalni iznos varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena.

Varijabilni dio naknade prihod je državnog proračuna Republike Hrvatske, a dijeli se na način da 30,0 % pripada općini ili gradu na čijem području se otkopava/pridobiva mineralna sirovina, 20,0 % županiji na čijem području se otkopava/pridobiva te 50,0 % državnom proračunu Republike Hrvatske. Rudarski gospodarski subjekt dužan je dostaviti uredu državne uprave u županiji podatke o otkopanoj/pridobivenoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala. Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala.

Prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14), naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu prema indeksu razvijenosti, koja je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske ustupa se u iznosu od 50,0 % gradu, odnosno općini, a 50,0 % županiji na području kojih se obavlja iskorištavanje, a koristi se namjenski za zaštitu okoliša i prirode te za gospodarski razvitak.

Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Propisano je da će Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku tri godine od dana stupanja na snagu Zakona u rudarstvu, odnosno do svibnja 2016. podnijeti prijedlog Strategije na usvajanje Hrvatskom saboru. Županije, gradovi i općine dužni su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu Strategije u roku tri godine od dana usvajanja Strategije u Hrvatskom saboru.

Županije su dužne za svoja područja, u roku tri godine od dana usvajanja Strategije u Hrvatskom saboru, izraditi rudarsko-geološke studije koje obuhvaćaju postojeća i potencijalna ležišta mineralnih sirovina i koje moraju biti u skladu sa Strategijom, te ih dostaviti ministarstvu nadležnom za rudarstvo, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje i ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode i okoliša u roku 30 dana od usvajanja. Sadržaj i način izrade navedenih studija propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade rudarsko-geoloških studija (Narodne novine 142/13).

Do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.), strategija gospodarenja mineralnim sirovinama na državnoj razini nije donesena. U rujnu 2012. Županija je izradila Rudarsko-geološku studiju potencijala i gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu koji je vrijedio do svibnja 2013.

Prostornim planom Županije iz rujna 2013. je određeno da su površine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina detaljno prikazane u Rudarsko-geološkoj studiji potencijala i gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Prema odredbama Prostornog plana, postojeća eksploatacijska polja treba koristiti i proširivati u skladu s uvjetima Prostornog plana, a dijelove i cjeline koje se napuštaju i zatvaraju potrebno je sanirati, revitalizirati ili prenamijeniti sukladno namjeni predviđenoj prostornim planovima grada odnosno općine. Nadalje, određeno je da eksploatacijska polja moraju biti udaljena minimalno od građevinskog područja 500 m, građevinskih područja ugostiteljsko-turističke i sportske namjene 500 m, građevinskog područja gospodarske namjene 300 m, građevina izvan građevinskog područja 200 m, obale mora i voda 1 000 m te zaštićenih dijelova prirode i dijelova prirode predviđenih za zaštitu 200 m.

Prema odredbi članka 324. navedenog Prostornog plana, potrebno je sanirati kamenolome otvorene radi održavanja šumskih prometnica a odnose se na eksploatacijska polja Resnik, Tisovac, Antin panj i Kobilja glava.

U tablici broj 1 daje se pregled prostora na području Županije na kojima se eksploatiraju mineralne sirovine za proizvodnju građevinskog materijala, te prostora na kojima se prije vršila eksploatacija, prema podacima iz Rudarsko-geološke studije potencijala i gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije.

Tablica broj 1

Prostori na kojima se eksploatiraju i na kojima su se eksploatirale mineralne sirovine za proizvodnju građevinskog materijala na području Županije

Redni broj	Naziv prostora	Grad ili općina na čijem se području prostor nalazi	Vrsta mineralne sirovine na koju se prostor odnosi
	1	2	3
1.	Škrljevo	Grad Bakar	Tehničko-građevni kamen
2.	Podbadanj	Grad Crikvenica	
3.	Bojnak	Grad Cres	
4.	Prezid	Grad Čabar	
5.	Malkin Laz	Grad Čabar	
6.	Kobilja glava	Grad Čabar	
7.	Ciganska Dražica	Grad Delnice	
8.	Resnik	Grad Delnice	
9.	Tisovac	Grad Delnice	
10.	Brdo Kušč - Čunski	Grad Mali Lošinj	
11.	Kolevrat	Grad Novi Vinodolski	
12.	Ričičko bilo	Grad Novi Vinodolski	
13.	Hambarište	Grad Vrbovsko	
14.	Grič - Hambarište	Grad Vrbovsko	
15.	Kikovica - Drenov vrh	Općina Čavle	
16.	Fužinski Benkovac	Općina Fužine	
17.	Široko brdo - Fužine	Općina Fužine	
18.	Tresni breg	Općina Klana	
19.	Brgučići	Općina Klana	
20.	Lopar	Općina Lopar	
21.	Medveđa griža	Općina Matulji	
22.	Gmajna	Općina Mrkopalj	
23.	Mrkovac	Općina Mrkopalj	
24.	Antin Panj	Općina Mrkopalj	
25.	Beavec Voz	Općina Omišalj	
26.	Bukovica	Općina Ravna Gora	
27.	Garica	Općina Vrbnik	
28.	Zakojnica	Općina Vrbnik	
29.	Malo duboko	Općina Ravna Gora	Građevinski pijesak i šljunak
30.	Krklant	Grad Rab	Građevinski pijesak i šljunak iz mora
	Vidiskala - Žigovac		
	Crvene stijene		
	Samotorac		

U srpnju 2013. Županija je dostavila Uredu državne uprave popis lokacija za eksploataciju mineralnih sirovina koje nisu obuhvaćene ili usklađene s prostorno-planskom dokumentacijom grada odnosno općine. Prema navedenom popisu, u Prostornom planu Grada Raba nisu predviđene lokacije eksploatacijskih polja Crvene stijene, Vidiskala - Žigovac, Krklant i Samotorac, Grada Vrbovskog lokacija Grič - Hambarište je označena kao napušteno eksploatacijsko polje, Grad Čabar je na lokaciji Prezid prostorno-planskom dokumentacijom za dvije katastarske čestice smanjio eksploatacijsko polje, a Grad Bakar i Općina Omišalj za lokacije Škrljevo i Beavec Voz nisu planirali kao eksploatacijska polja. Općina Vrbnik na lokaciji Zakojnica je planirala sanaciju.

Prema odredbi članka 56. Zakona o koncesijama, davatelji koncesija dužni su dostaviti Ministarstvu financija godišnji i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija, koji moraju biti usklađeni.

Godišnji plan davanja koncesija sadrži osobito planirani broj koncesija, predviđene vrste i predmete koncesija, rokove na koje se koncesije planiraju dati, pravnu osnovu za davanje koncesije, procijenjenu godišnju naknadu za pojedinu koncesiju, popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi s napomenom za koje se koncesije planira novi postupak davanja koncesije te obrazloženjem razloga za eventualno neplaniranje davanja nove koncesije. U srednjoročnom planu davanja koncesija navode se gospodarska i druga područja u kojima se planiraju dati koncesije, građevine koje će se graditi, odnosno djelatnosti koje će se obavljati na temelju koncesije, planirani rashodi za koncesije i prihodi od koncesija, ocjena očekivane gospodarske koristi od planiranih koncesija te drugi elementi od značaja za provedbu učinkovite politike koncesija.

Ured državne uprave je izradio godišnje planove davanja koncesija za 2013., 2014. i 2015., ali nema evidencije jesu li navedeni planovi dostavljeni Ministarstvu financija. Srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija, Ured državne uprave nije sastavljao. Godišnji plan davanja koncesija mora biti u skladu sa srednjoročnim (trogodišnjim) planom davanja koncesija. Godišnji plan davanja koncesija za 2015. sadrži jednu planiranu koncesiju za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na rok 17 godina, na temelju Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Državni ured za reviziju predlaže dostavljati Ministarstvu financija godišnje planove davanja koncesija te sastavljati srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.

Registri i evidencije

Prema odredbi članka 145. Zakona o rudarstvu, uredi državne uprave u županijama dužni su voditi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava, popis rudarskih gospodarskih subjekta za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala i prikupljene podatke i spise dostavljati Ministarstvu gospodarstva, koje vodi jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina Republike Hrvatske.

Način vođenja registra istražnih prostora, registra eksploatacijskih polja, evidencije o traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirke isprava i popisa rudarskih gospodarskih subjekta propisani su odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima (Narodne novine 142/13), koji je stupio na snagu 7. prosinca 2013.

Ured državne uprave vodi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja na propisanim obrascima koji su uloženi u registrator. Odobreni istražni prostori i eksploatacijska polja upisani su u registre na zasebnim listovima. Upisano je 13 eksploatacijskih polja, od kojih je 12 aktivno, a jedan je u mirovanju, te se ne izvode rudarski radovi. Prostornim planom jedinica lokalne samouprave planirana su još tri eksploatacijska polja (Ciganska dražica, Antin panj i Bukovica) koja nisu uvedena u registar eksploatacijskih polja. Prema odredbama članka 167. stavaka 5. i 7. Zakona o rudarstvu, fizička ili pravna osoba kojoj je rješenjem odobreno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina i koja nije ishodila koncesiju za eksploataciju u određenom roku, gubi pravo na eksploatacijsko polje istekom toga roka te ovlaštenik polja po sili zakona postaje Republika Hrvatska.

U zbirke isprava pohranjeni su svi podaci bitni za svaki odobreni istražni prostor i eksploatacijsko polje zasebno te su uloženi u poseban omot. Vodi se popis svih rudarskih gospodarskih subjekata u skladu s navedenim Pravilnikom.

Ministarstvu gospodarstva dostavljaju se podaci o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina, odnosno podatke o svim rudarskim gospodarskim subjektima uvedenim u registre, te sve upravne akte kojima se rudarskim gospodarskim subjektima odobrava istraživanje mineralnih sirovina, utvrđuju eksploatacijska polja mineralnih sirovina te daju koncesije za eksploataciju.

Prema odredbi članka 57. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija vodi Registar koncesija, odnosno u suradnji s davateljima koncesija prikuplja i evidentira podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, pohranjuje podatke, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podataka te zaštitu baze podataka i dokumenata pohranjenih u arhivu. Oblik i vođenje Registra koncesija, subjekti upisa, obveznici, postupak upisa ugovora o koncesiji, sadržaj i oblik potrebne dokumentacije, unos, izvješća, pohranjivanje, čuvanje i zaštita podataka, te vođenje evidencije o naknadama za koncesiju uređeni su odredbama Pravilnika o Registru koncesija (Narodne novine 26/13). Registar koncesija središnji je izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danim na području Republike Hrvatske te sadrži podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, koje su davatelji koncesija dužni dostavljati na odgovarajućim obrascima i u rokovima propisanim odredbama Pravilnika o Registru koncesija.

Ured državne uprave vodi sve propisane evidencije vezane uz eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s odredbama Pravilnika o Registru koncesija. Redovito se podnose svi odgovarajući obrasci Ministarstvu financija koji je zadužen za vođenje registra. Registar koncesija (baza podataka) vodi se u elektroničnom obliku korištenjem web - aplikacije. Prikupljaju se i evidentiraju podaci iz ugovora o koncesiji, naziv davatelja koncesije, naziv koncesionara, identifikacijski broj ugovora (dalje u tekstu: ID broj), razdoblje davanja koncesije, potraživanja s osnova naknade za koncesiju i drugi podaci. Pregled podataka upisanih u Registar koncesija omogućen je Uredu državne uprave preko Interneta uz korištenje SMART kartice. Na isti način omogućen je izravan unos podataka iz obrasca Prijava za upis naknade za koncesije (dalje u tekstu: UPK obrazac) kojim se zadužuju koncesionari za iznos naknade za koncesiju (varijabilni dio), te unos zaduženja za fiksni dio naknade na temelju obračuna. Registar koncesija za jedan ugovor o koncesiji dodjeljuje dva ID broja zbog praćenja fiksnog odnosno varijabilnog dijela naknade za koncesiju. Registar koncesija prikazuje povijesne podatke, te osim aktivnih ugovora prikazuje i one kojima je istekla koncesija. Računalni program Registra koncesija ne omogućava pregled potraživanja (zaduženja) na određeni datum u godini već samo na dan pregleda. Također, utvrđeno je da podaci o trajanju koncesije za pojedina odobrena polja iznose 99 godina iako rješenjem nije utvrđen rok, a prema zakonu ne može biti duži od 40 godina. U jednom slučaju, na eksploatacijskom polju Zakojnica utvrđen je rok do konca 2016., iako rješenjem kojim se odobrava izvođenje rudarskih radova nije utvrđen rok. Zbog navedenog tijekom revizije bila je otežana obrada podataka iz registra koncesija. Izvješća o koncesijama prema nadležnim institucijama se dostavljaju na propisanim obrascima.

Svi potrebni podaci se prikupljaju i unose u računalni program Registra koncesija, a dokumentacija je bila odložena kronološkim redom. Koncesionari nisu dostavili podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina na propisanim obrascima za 2013. i 2014., a za 2015. jedanaest koncesionara je dostavilo navedene podatke. Uvidom i usporedbom dostavljenih obrazaca i UPK obrazaca, utvrđeno je da se podaci o količinama na obrascima za 2015. razlikuju od podataka iz UPK obrazaca. Također, u UPK obrascima koncesionari ne dostavljaju sve potrebne podatke, primjerice otkopanu količinu mineralne sirovine ili cijenu (tržišnu vrijednost otkopanih količina) po m³. Dokaze o uplati naknade za koncesiju dio koncesionara ne dostavlja Uredu državne uprave.

Nadzor nad dostavom, kvalitetom i vjerodostojnošću podataka Ured državne uprave nije uspostavio na odgovarajući način. Prema odredbi članka 77. stavak 7. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt dužan je svake godine do 15. ožujka, ministarstvu nadležnom za rudarstvo i Uredu državne uprave, dostaviti dokaz o obračunatim i uplaćenim iznosima naknade za koncesiju za prethodnu godinu.

S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Navedene obveze propisane su odredbama članka 52., 55. i 57. Zakona o rudarstvu, prema kojima je rudarski gospodarski subjekt, kao ovlaštenik istražnog prostora ili eksploatacijskog polja, dužan voditi evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva dostaviti podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine te svakih pet godina od dana dobivanja rješenja o potvrđivanju količina i kakvoće rezervi mineralnih sirovina dostaviti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina, s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju čega povjerenstvo donosi rješenje kojim potvrđuje i ovjerava količine i kakvoću rezervi mineralnih sirovina. Obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama ne odnosi se na morsku sol ili građevinski pijesak i šljunak iz morskog dna. Također, koncesionar za eksploataciju mineralnih sirovina dužan je voditi i evidenciju o godišnjoj eksploataciji i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i davatelju koncesije dostaviti podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine. Obrasci za dostavu podataka o rezervama mineralnih sirovina te o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina propisani su odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13).

Ured državne uprave nema saznanja dostavljaju li rudarski gospodarski subjekti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Također, Ured državne uprave nema saznanja dostavljaju li koncesionari Ministarstvu gospodarstva podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Dio koncesionara dostavljao je Uredu državne uprave podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina na obrascu Evidencija o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koji je propisan Pravilnikom o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina.

S obzirom da Ured državne uprave dostavljene podatke nije redovito provjeravao, analizirao i sistematizirao niti pravodobno obavještavao koncesionare o njihovim obvezama koje proizlaze iz zakonskih i podzakonskih propisa o koncesijama i rudarstvu te da najvećim dijelom koncesionari nisu dostavljali podatke u kontinuitetu za svaku godinu eksploatacije, Ured državne uprave ne raspolaže cjelovitim podacima o eksploataciji, odnosno ukupnoj količini eksploatiranih mineralnih sirovina do konca 2015.

Državni ured za reviziju predlaže sva eksploatacijska polja (Ciganska dražica, Antin panj i Bukovica) upisati u registar eksploatacijskih polja te donijeti rješenje kojim ovlaštenik i nositelj eksploatacijskog polja postaje Republika Hrvatska. Nadalje, predlaže zatražiti od koncesionara dostavu dokaza o uplati naknade za koncesiju, te iskazivanje svih propisanih podataka u UPK obrascima. Predlaže se pravodobno pribavljati podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koje su koncesionari obvezni dostavljati Uredu državne uprave prema odredbama Zakona o rudarstvu i Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina, te pribavljene podatke provjeravati, analizirati i sistematizirati s ciljem učinkovitog gospodarenja mineralnim sirovinama.

Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji

U skladu s odredbom članka 192. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (Narodne novine 40/12, 51/12 i 90/13), Ured državne uprave je u srpnju 2012. donio Pravilnik o unutarnjem redu, kojim su utvrđene ustrojstvene jedinice i njihov djelokrug te broj službenika i namještenika po službama i ispostavama, s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća te stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje. U skladu sa spomenutim Pravilnikom, poslovi iz područja rudarstva obavljaju se u Službi za gospodarstvo. Obavlja ih jedan zaposlenik (samostalni upravni referent za poljoprivredu i rudarstvo), koji obavlja i druge poslove iz djelokruga Ureda državne uprave, a odnose se na područje poljoprivrede. Ured državne uprave je osigurao odgovarajuću tehničku podršku za učinkovito obavljanje poslova iz područja rudarstva.

Od 30 prostora na području Županije na kojima se eksploatiraju ili su se prije eksploatirale mineralne sirovine za proizvodnju građevinskog materijala, Ured državne uprave vodi evidenciju o 13 eksploatacijskih polja, odnosno devet gospodarskih subjekata koji obavljaju eksploataciju mineralnih sirovina na temelju ugovora, četiri gospodarska subjekta obavljaju eksploataciju na temelju odobrenja za izvođenje rudarskih radova, od kojih tri gospodarska subjekta obavljaju sanaciju s eksploatacijom, a jedan rudarski subjekt je u mirovanju.

Istražni prostor Kolevrat obuhvaćao je prostor površine 6,98 ha, a odobren je rudarskom gospodarskom subjektu temeljem rješenja iz kolovoza 2012., nakon provođenja javnog natječaja u svibnju 2012. u skladu s odredbama Pravilnika o istraživanju mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od rujna 1998. do studenoga 2013. Rudarski gospodarski subjekt je Uredu državne uprave dostavio izvješće o obavljenim rudarskim radovima, kao i potvrdu o količini i kakvoći rezervi mineralnih sirovina te podnio zahtjev za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Doneseno je rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja Kolevrat površine 5,33 ha (listopad 2014.) kojim je utvrđen ovlaštenik eksploatacijskog polja i rok do kada ovlaštenik mora sklopiti ugovor o koncesiji odnosno do 31. prosinca 2015. Zahtjev za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina na eksploatacijskom polju Kolevrat ovlaštenik je podnio u ožujku 2015., a Ured državne uprave je donio Odluku o dodjeli koncesije u ožujku 2015., te je zaključen ugovor o koncesiji u svibnju 2015. Za odobreni istražni prostor mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije ukupne utvrđene su obveze za naknade za istraživanje u ukupnom iznosu 11.899,00 kn, koje su u cijelosti naplaćene. Novčane naknade za istraživanje naplaćene su u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za istraživanje mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do svibnja 2013., s time da su ovlašteniku naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

U tablici broj 2 daju se podaci o odobrenim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te podaci o obvezama uplate fiksnog dijela naknade za mineralne sirovine prema podacima Ureda državne uprave sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 2

Odobrena eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje odobrenja	Površina polja u ha	Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja) u kn		
				Obveza ovlaštenika polja	Uplaćena naknada	Nenaplaćeno s kamatama
	1	2	3	4	5	6
Tehničko-građevni kamen						
1.	Škrljevo	30.10.1998.-30.10.2005.	5,12	28.185,00	42.693,00	0,00
2.	Podbadanj	10.2.2000.-31.12.2001.	8,20	-	-	-
3.	Bojnak	6.2.2001.-31.12.2048.	24,45	165.038,00	201.938,00	0,00
4.	Prezid	30.3.1999.-31.12.2017.	5,38	33.926,00	33.925,00	1,00
5.	Malkin Laz	18.3.1996.-30.9.1996.	9,00	-	-	-
6.	Kobilja glava	20.10.2008.-31.12.2009.	0,88	-	-	-
7.	Ciganska Dražica	29.3.1995.-29.9.1995.	8,30	-	-	-
8.	Resnik	20.10.2008.-31.12.2009.	1,48	-	-	-
9.	Tisovac	20.10.2008.-31.12.2009.	0,34	-	-	-
10.	Brdo Kušč - Čunski	24.5.2004.-1.7.2005.	6,55	-	-	-
11.	Kolevrat	6.10.2014.-31.12.2048.	5,33	4.313,00	4.264,00	49,00
12.	Ričičko bilo	19.9.1996.-31.10.1997.	1,91	-	-	-
13.	Hambarište	25.9.2002.-31.3.2004.	3,25	-	-	-
14.	Grič – Hambarište	29.1.1996.-10.1.2012.	4,00	24.696,00	24.856,00	0,00
15.	Kikovica-Drenov vrh	6.6.1997.-7.5.2023.	9,12	57.454,00	57.456,00	0,00
16.	Fužinski Benkovac	27.9.1995.-31.12.2044.	25,94	194.354,00	202.789,00	0,00
17.	Široko brdo-Fužine*	-	-	-	-	-
18.	Tresni breg*	4.6.2009.-30.6.2053.	18,55	33.517,00	44.400,00	0,00
19.	Brgučići	11.4.2000.-31.12.2002.	8,64	-	-	-
20.	Lopar*	2000.	1,56	-	-	-
21.	Medveđa griža	5.1.2001.-1.12.2002.	6,75	-	-	-
22.	Gmajna	28.12.1994.-28.6.1995.	2,20	-	-	-
23.	Mrkovac ¹	6.12.1999.-8.3.2040.	15,26	64.305,00	64.305,00	0,00
24.	Antin Panj	20.10.2008.-20.10.2009.	2,57	-	-	-
25.	Beavec Voz ²	15.8.1994.	10,2	69.464,00	69.448,00	16,00
26.	Bukovica	22.11.1995.-22.5.1996.	14,50	-	-	-
27.	Garica	18.10.1993.-31.12.2033.	23,44	184.648,00	184.645,00	3,00
28.	Zakojnica	14.3.1997.	12,00	75.600,00	76.800,00	0,00
Građevinski pijesak i šljunak						
29.	Malo duboko	22.11.1995.-22.5.1996.	33,50	-	-	-
Građevinski pijesak i šljunak iz mora						
30.	Krklant ³	30.12.2004.-31.1.2024.	3,75	6.035,00	6.065,00	0,00
	Vidiskala - Žigovac					
	Crvene stijene					
	Samotorac					
Ukupno			272,17	941.535,00	1.013.585,00	68,00

* Ured državne uprave nema podataka o eksploatacijskim poljima

¹ U 2016. je zaključen novi ugovor s istim koncesionarom na istom ali proširenom eksploatacijskom polju za dodatnih 5,2 ha ili ukupno 15,26 ha.

² Rješenjem Ministarstva gospodarstva iz prosinca 2006. eksploatacijsko polje Beavec Voz je prošireno radi sanacije na 25,5 ha.

³ Odlukom Ureda državne uprave iz prosinca 2013., površine eksploatacijskih polja Krklant, Vidiskala - Žigovac, Crvene stijene i Samotorac povećana je sa 1,6 ha na 3,75ha. Četiri eksploatacijska polja na moru dodijeljena su jednom koncesionaru i vode se pod jednim ID brojem.

Od početka primjene naplate fiksnog dijela naknade za koncesiju do travnja 2016. utvrđene su obveze u iznosu 941.535,00 kn, koje su najvećim dijelom naplaćene zajedno s pripadajućim kamatama u iznosu 941.467,00 kn, a nenaplaćeno je 68,00 kn, dok preplata iznosi 72.118,00 kn. Prema podacima iz Registra koncesija, preplata u iznosu 72.118,00 kn odnosi se na koncesionare na eksploatacijskim poljima Škrljevo, Bojnak, Grič – Hambarište, Kikovica – Drenov vrh, Fužinski Benkovac, Tresni breg, Zakojnica te Krklant, Vidiskala – Žigovac, Crvene stijene i Samotorac.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za površinu eksploatacijskog polja obračunane su i naplaćivane u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 158/09), koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011., Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014., s time da su pojedinim ovlaštenicima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Na području Županije površina koja obuhvaća eksploatacijska polja iznosi 272,17 ha. Prema Uredbi o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina fikсни dio naknade plaća se za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Od 30 eksploatacijska polja ishođene su koncesije za 13 eksploatacijskih polja, a za 17 nisu. Na temelju rješenja kojim se odobrava eksploatacijsko polje (zauzeta površina) nije dozvoljeno eksploatirati mineralne sirovine, već je utvrđen rok od godine dana za ishođenje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina odnosno zaključivanje ugovora ili donošenje rješenja kojim se odobrava izvođenje rudarskih radova prema prijašnjim propisima.

Ured državne uprave je u Registar eksploatacijskih polja i Registar koncesija evidentirao rudarske gospodarske subjekte koji su ishodili koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina i temeljem toga ih zaduživao za koncesijsku naknadu (fikсни i varijabilni dio). Rudarski gospodarski subjekti koji nisu ishodili koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina nisu zaduživani.

Prema odluci Vrhovnog suda iz ožujka 2015., fikсни dio naknade (za zauzetu površinu) ne može se naplaćivati rudarskim gospodarskim subjektima koji nemaju ishođenu koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina.

Za eksploatacijsko polje Mrkovac, ugovor o koncesiji je zaključen 2003. u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu, a istekao je u prosincu 2015. Koncesionar je zatražio dodjelu nove rudarske koncesije koja je nakon provedenog postupka dodijeljena u skladu s odredbom članka 29. Zakona o koncesijama, te odredbama Zakona o rudarstvu, koji je na snazi od svibnja 2013. i Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 142/13), koji je na snazi od studenoga 2013. Novi ugovor o koncesiji je zaključen u ožujku 2016., a u Registar koncesija upisan je koncem travnja 2016. Pravilnikom o registru koncesija nije propisan rok do kada se novi ugovori o koncesiji trebaju upisati u Registar koncesija. Nakon upisa u registar koncesija sastavlja se obavijest o upisu koji se dostavlja koncesionaru i obavještava ga se o načinu plaćanja naknade za koncesiju. Bez upisa u Registar koncesija koncesionar ne može uplaćivati naknadu za koncesiju, a davatelj koncesija ne može zaduživati koncesionara.

Državni ured za reviziju predlaže unutarnjim aktom odrediti rok za upis novih ugovora u Registar koncesija.

Na eksploatacijskim poljima Krklant, Vidiskala - Žigovac, Crvene stijene i Samotorac je zaključen ugovor o koncesiji za eksploataciju morskog pijeska u akvatoriju otoka Raba u lipnju 2007. na pet godina. Na temelju zahtjeva za produženje koncesije, u skladu s odredbom članka 74. Zakona o rudarstvu i članka 29. Zakona o koncesijama, zaključen je novi ugovor u siječnju 2014. s rokom do konca 2023. Ured državne uprave je podnio zahtjev za očitovanjem Upravnog odjela za graditeljstvo i zaštitu okoliša Županije, Ispostava Rab, a radi usklađenosti s prostornim planom. Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša Županije, Ispostava Rab dostavili su dva očitovanja u kolovozu i u studenom 2013. U prvom očitovanju je utvrđeno da se navedena četiri eksploatacijska polja nalaze u zaštićenom obalnom području otoka Raba prema odredbama Prostornog plana Grada Raba te nije dopuštena eksploatacija šljunka i pijeska iz mora. U drugom očitovanju navode da su mišljenja da je moguće nastaviti eksploataciju morskog pijeska na navedenim lokacijama s obrazloženjem da su u kartografskom prikazu Prostornog plana Županije navedeni prostori označeni kao potencijalna eksploatacijska polja.

Odredbom članka 331. Prostornog plana Županije, određeno je da iskopavanje i odnošenje šljunkovitog ili pjeskovitog materijala iz tijela žala, kao posebno osjetljivih dijelova obale nije dopušteno, niti iskop pijeska i šljunka s morskog dna radi eksploatacije mineralnih sirovina. U kartografskom prikazu Prostornog plana određeni su samo potencijalni prostori za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, unutar kojih se prostornim planom uređenja jedinice lokalne samouprave određuje površina za eksploataciju ako zadovoljava odredbe Prostornog plana Županije.

Državni ured za reviziju je mišljenja da je Ured državne uprave trebao postupiti u skladu s odredbom članka 331. Prostornog plana Županije kojim se zabranjuje iskop pijeska i šljunka s morskog dna radi eksploatacije mineralnih sirovina.

Prema odredbama članka 51. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njihovih obveza iz ugovora o koncesiji, što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju te plaćanja svih drugih obveza koje nastaju kao posljedica provedenih nadzora inspekcijskih službi i drugih nadležnih tijela. O postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji dužan je obavijestiti nadležno državno odvjetništvo.

Također je dužan do 1. lipnja tekuće godine, za prethodnu godinu, dostaviti Ministarstvu financija izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a osobito u odnosu na plaćanje naknade za koncesiju, poduzete radnje vezane uz nadzor rada koncesionara, pokrenute mjere prisilne naplate naknade za koncesiju i drugih novčanih obveza po osnovi nalaza/rješenja inspekcijskih i drugih službi, raskinute ugovore o koncesiji i one koji su u procesu raskida, poslovanje koncesionara kada je to društvo posebne namjene, izvršenje podugovora i ugovora s takvim svojstvom koje je sklopio koncesionar, a koji su vezani uz ugovor o koncesiji, te druge bitne podatke o izvršenju ugovora o koncesiji. Izvješće se dostavlja na obrascu koji Ministarstvo financija objavljuje na svojim mrežnim stranicama. Ured državne uprave redovito je pratio izvršavanje plaćanja naknade za koncesiju pribavljanjem od koncesionara UPK obrasce. Također je Ministarstvu financija, na propisanom obrascu, redovito dostavljao izvješća o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara.

U tablici broj 3 daju se podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su izdana odobrenja za izvođenje rudarskih radova i zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima Ureda državne uprave sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 3

Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su izdana odobrenja za izvođenje rudarskih radova i zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje koncesije	Varijabilni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) u kn		
			Obveze koncesionara	Uplaćena naknada	Nenaplaćeno s kamatama
	1	2	3	4	5
Tehničko-građevni kamen					
1.	Bojnak	16.10.2014.-31.12.2048.	225.903,00	226.032,00	0,00
2.	Fužinski benkovac	18.11.2013.-31.12.2044.	1.052.357,00	1.052.357,00	0,00
3.	Garica	8.5.2007.-31.12.2033.	3.372.954,00	3.372.954,00	0,00
4.	Kikovica – Drenovi Vrh	7.5.2012.-7.5.2023.	499.971,00	499.970,00	1,00
5.	Mrkovac	7.7.2003.-31.12.2015.	1.436.707,00	1.436.707,00	0,00
6.	Prezid	12.8.2002.-31.12.2017.	106.579,00	104.419,00	2.160,00
7.	Tresni Breg	4.10.2013.-30.06.2053.	453.154,00	453.152,00	2,00
8.	Kolevrat	13.5.2015.-31.12.2032.	70.702,00	74.966,00	0,00
9.	Grič – Hambarište	10.1.2007.-	145.506,00	145.510,00	0,00
10.	Škrljevo	31.10.1998.-	177.944,00	177.942,00	2,00
11.	Beavec Voz	15.8.1994.-	1.907.060,00	1.913.216,00	0,00
12.	Zakojnica	14.3.1997.-	27.976,00	27.976,00	0,00
Građevinski pijesak i šljunak iz mora					
13.	Crvene stijene	23.1.2014.-31.1.2024.	4.683,00	4.677,00	6,00
	Vidiskala-Žigovac				
	Krklant				
	Samotorac				
Ukupno			9.481.496,00	9.489.878,00	2.171,00

Utvrđene su obveze koncesionara za varijabilni dio naknada za mineralne sirovine od početka ustroja Registra koncesija do svibnja 2016. u ukupnom iznosu 9.481.496,00 kn, koje su najvećim dijelom naplaćene zajedno s pripadajućim kamatama u iznosu 9.479.325,00 kn, a nenaplaćeno je 2.171,00 kn, dok je preplata iznosila 10.553,00 kn. Preplata u ukupnom iznosu 10.553,00 kn u Registru koncesija se vodi za koncesionare na eksploatacijskim poljima Beavec Voz, Bojnak, Kolevrat i Grič – Hambarište. Za eksploatacijsko polje Prezid u registru koncesija se vodi potraživanje u iznosu 2.160,00 kn koje se odnosi na potraživanja prijavljena u ožujku 2015. kao tražbina u predstečajnoj nagodbi koncesionara.

Prema podacima Ureda državne uprave, na devet eksploatacijskih polja na području Županije, za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te na četiri za koja su izdana odobrenja za izvođenje rudarskih radova prema prijašnjim propisima, ukupno je u 2015. otkopano/pridobiveno 609 495 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala. Ured državne uprave ne raspolaže cjelovitim i sistematiziranim podacima o otkopanostima/pridobivenim količinama mineralnih sirovina, jer koncesionari ne dostavljaju sve potrebne podatke u UPK obrascima (otkopanu količinu mineralne sirovine ili tržišnu vrijednost otkopanih količina).

Rudarski gospodarski subjekti u postupku dodjele koncesije moraju izraditi Elaborat o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju. Na temelju elaborata i druge priložene dokumentacije Povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina donosi rješenje o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, a koju je rudarski gospodarski subjekt dužan potvrditi svakih pet godina. Rješenja o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, koja nadležno povjerenstvo dostavlja Uredu državne uprave, ne sadrže podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata. Nije propisana obveza da rudarski gospodarski subjekti dostavljaju navedeni Elaborat Uredu državne uprave nego samo nadležnom povjerenstvu (Ministarstva gospodarstva). Ministarstvo gospodarstva (povjerenstvo) ne dostavlja Elaborate o rezervama Uredu državne uprave. Stoga Ured državne uprave nije u mogućnosti pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na navedeni elaborat.

Za potrebe revizije iz Ministarstva gospodarstva dostavljen je Elaborat o rezervama za eksploatacijska polja Beavec Voz i Škrljevo. Uvidom u Elaborat o rezervama iz srpnja 2012. odnosno veljače 2002., utvrđeno je da je koncesionar na UPK obrascima iskazivao manju cijenu od utvrđene Elaboratom o rezervama, $18,35 \text{ kn/m}^3$ umjesto $22,50 \text{ kn/m}^3$, odnosno $19,00 \text{ kn/m}^3$ umjesto $31,39 \text{ kn/m}^3$. Prema odredbi članka 9. stavak 4., Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena.

S obzirom da je revizijom utvrđeno da koncesionari iskazuju manje cijene na UPK obrascima nego je utvrđeno elaboratom o rezervama, Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od nadležnog povjerenstva (Ministarstva gospodarstva) dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

Naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine obračunavane su na temelju Odluke o naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 101/04), koja je bila na snazi od srpnja 2004. do siječnja 2010. i kojom je naknada bila utvrđena u visini 2,6 % ukupnog prihoda ostvarenog prodajom mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade bio utvrđen u visini 7,5 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od travnja 2011. do svibnja 2014. i kojom je varijabilni dio naknade bio utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, te Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, s time da su pojedinim koncesionarima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Koncesionar kao nositelj odobrenja za izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju Beavec Voz u razdoblju od 2009. do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.), nije uplaćivao naknadu za koncesiju (varijabilni dio) osim dvije uplate u 2011. U navedenom razdoblju koncesionar je Uredu dostavljao UPK obrasce u kojima je varijabilni dio naknade za otkopanu količinu iskazivao u iznosu 0,00 kn ili bi popunio obrazac sa stvarnim podacima o otkopanoj količini i naknadi za koncesiju ali s naznakom da se radi o pretplati kojom umanjuje svoju obvezu. Prema mišljenju koncesionara, kao razlog neplaćanja varijabilnog dijela naknade za koncesiju navodi zapisnik o provedenom nadzoru Ministarstva financija, Financijske policije iz veljače 2009., prema kojem je utvrđena preplata novčane naknade za korištenje mineralne sirovine u razdoblju od 1994. do 2008. u iznosu 561.193,00 kn. Financijski nadzor obavlja se u svrhu provjere zakonitosti i pravilnosti poslovanja poreznog obveznika, te se osim zapisnika donosi i rješenje ako se utvrde nezakonitosti odnosno nepravilnosti u poslovanju. Ministarstvo financija, Financijska policija nije temeljem zapisnika donijela rješenje kojim bi se utvrdilo postojanje obveze ili pretplate. Iako nije doneseno rješenje koncesionar ne uplaćuje u proračun varijabilni dio naknade za koncesiju već umanjuje svoju obvezu do iskorištenja iznosa pretplate. Koncesionar u obrascima UPK pod rubrikom napomene prema svom izračunu navodi koliko je još u pretplati, te je koncem 2015. iskazao pretplatu u iznosu 108.160,00 kn.

U ožujku 2015. Ured državne uprave je zatražio mišljenje od Ministarstva gospodarstva radi dobivanja upute za postupanje u vezi neplaćanja koncesije (varijabilni dio) za eksploatacijsko polje Beavec Voz, odnosno obračuna varijabilnog dijela novčane naknade za pridobivenu količinu mineralnih sirovina u razdoblju od 2009. do 2014.

Ministarstvo gospodarstva u svom očitovanju iz ožujka 2015. navodi da nakon uvida u priloženu dokumentaciju i dostavljen zapisnik o provedenom nadzoru Ministarstva financija, Financijske policije iz veljače 2009. nije moguće sa sigurnošću utvrditi ni obveze ni uplaćeni iznos naknade od strane koncesionara s osnova varijabilnog dijela naknade za otkopanu količinu tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Beavec Voz za razdoblje 1994. do 2008., te s obzirom na navedeno ne mogu dati ni uputu Uredu državne uprave glede stanja obveza i uplata varijabilnog dijela naknade. Nadalje, navodi da ukoliko se utvrdi da je ovlaštenik odobrenja na eksploatacijskom polju Beavec Voz za navedeno razdoblje uplatio više novčanih sredstava s osnova varijabilnog dijela naknade za otkopanu količinu tehničko-građevnog kamena nego što je to trebao, ima pravo na povrat uplaćenih sredstava. Obzirom da u Ministarstvu gospodarstva nisu utvrdili postoji li pretplata, Ured državne uprave uputio je dopis Ministarstvu financija u travnju 2015. radi dobivanja upute o načinu postupanja u konkretnom slučaju. Do obavljanja revizije (lipanj 2016.) odgovor od Ministarstva financija nije zaprimljen.

Prema podacima iz Registra koncesija, u siječnju 2011. evidentirane su dvije uplate koncesionara u iznosima 50.832,00 kn i 19.815,00 kn. Dokaz o uplati nije dostavljen Uredu državne uprave. Iz dokumentacije kojom raspolaže Ured državne uprave nije vidljivo na što se uplate odnose, jer koncesionar nije u UPK obrascima dostavljao količine iskopane mineralne sirovine za 2011. Također je nejasno zbog čega je koncesionar uplatio navedena sredstva budući da nije dostavljao podatke o okopanim količinama mineralnih sirovina, te se pozivao na pretplatu. Evidentiranje uplata u registar koncesija vrši Financijska agencija na temelju ugovora s Ministarstvom financija. Ured državne uprave nije zatražio dokaze o navedenim uplatama od Financijske agencije. Ured državne uprave nije evidentirao potraživanja (zaduženja) za 2009., 2010., 2011., 2012., 2013., te zadnjeg kvartala 2015., jer se koncesionar u UPK obrascima pozivao na pretplatu.

Odredbama članka 77. stavaka 1., 5. i 7. Zakona o rudarstvu je propisano da je rudarski gospodarski subjekt dužan plaćati naknadu za koncesiju na eksploatacijskom polju mineralnih sirovina na način kako je određeno Zakonom o rudarstvu. Ministarstvo nadležno za rudarstvo dužno je redovito pratiti plaćanje naknade za koncesiju, te obavljati nadzor nad naplatom naknade za koncesiju za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala. Rudarski gospodarski subjekt dužan je svake godine do 15. ožujka, ministarstvu nadležnom za rudarstvo i Uredu državne uprave, dostaviti dokaz o obračunatim i uplaćenim iznosima naknade za koncesiju za prethodnu godinu.

Državni ured za reviziju predlaže u suradnji s nadležnim inspekcijskim službama utvrditi otkopane količine mineralne sirovine od 2009. do 2016. kako bi se utvrdila zaduženja (potraživanja) za naknadu (varijabilni dio), te poduzeti sve raspoložive mjere kako bi se naknada za otkopanu mineralnu sirovinu u navedenom razdoblju pravodobno naplatila od koncesionara. Također, predlaže od koncesionara zatražiti dokaze o uplati naknade za koncesiju, te predlaže zatražiti financijski nadzor od nadležnog ministarstva nad eksploatacijskim poljem na kojem se eksploatiraju mineralne sirovine, a ne plaća naknada.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, rudarska inspekcija Ministarstva gospodarstva provodi inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova. Prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave, rudarska inspekcija je od 2013. do 2015. obavila inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova na tri eksploatacijska polja (Kolevrat, Škrljevo i Mrkovac), o čemu su sastavljeni zapisnici i donesena rješenja, koja su dostavljena Uredu državne uprave.

Na drugim eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji u navedenom razdoblju nije obavljan inspekcijski nadzor. Za sva je eksploatacijska polja rudarska inspekcija u postupcima dodjele koncesija izdala potvrde da budući koncesionari nisu zatečeni u nezakonitom izvođenju rudarskih radova te da se protiv njih ne vode postupci u vezi s nezakonitim izvođenjem rudarskih radova.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.

Radi spoznaje o funkcioniranju sustava gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, tijekom obavljanja revizije (u svibnju 2016.), Državni Ured za reviziju zatražio je od jedinica lokalne samouprave na području Županije podatke o njihovim saznanjima o mogućoj protupravnoj eksploataciji mineralnih sirovina te jesu li o tome obavijestili nadležna tijela. Prema dostavljenim podacima, koji nisu cjeloviti (dio jedinica lokalne samouprave nije dostavio podatke), jedna jedinica lokalne samouprave (Općina Omišalj) poduzela je brojne aktivnosti (tužba za povrat zemljišta, uvidi u izvješća inspekcija, obavijest Ministarstvu gospodarstva, Uredu državne uprave) radi eksploatacije na eksploatacijskom polju Beavec Voz. Općina Čavle na čijem području se nalazi eksploatacijsko polje Kikovica - Drenov vrh smatra da visina naknade ne namiruje štetu u nastalu prostoru nakon eksploatacije. Grad Delnice u očitovanju navodi da je na eksploatacijskom polju Dražice vršena eksploatacija a područje nikad nije sanirano, te je počelo prirodno obrastanje područja.

Zbog činjenice da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, od izuzetnog značaja je sprječavanje otuđenja tih resursa, odnosno sprječavanje moguće protupravne eksploatacije. Stoga Državni ured za reviziju predlaže uspostaviti učinkovitu suradnju Ureda državne uprave i rudarske inspekcije, kao nadležnih tijela koja obavljaju aktivnosti iz područja rudarstva, te jedinica lokalne samouprave na čijem području se eksploatiraju mineralne sirovine, kako bi se osigurala razmjena informacija o eksploataciji mineralnih sirovina te pravodobno i učinkovito spriječila moguća protupravna eksploatacija. Učinkovita suradnja trebala bi pridonijeti smanjenju štete počinjene Republici Hrvatskoj te ostvarenju održivog gospodarenja mineralnim sirovinama.

Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi

Izvođenjem rudarskih radova pri eksploataciji mineralnih sirovina utječe se na okoliš te su stoga odredbama Zakona o rudarstvu, između ostalog, propisane obveze rudarskih gospodarskih subjekata u svrhu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi. Sanacijom prostora, prema odredbi članka 12. Zakona o rudarstvu, smatraju se rudarski radovi radi provedbe mjera osiguranja rudarskim radovima otkopanih prostora kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude i imovinu, kao i za prirodu i okoliš, kao i radi privođenja namjeni određenoj dokumentima prostornog uređenja ako su za to ispunjene pretpostavke.

Prema odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt odgovara za štetu u prirodi i okolišu nastalu izvođenjem rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je tijekom izvođenja te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova provesti sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, provesti mjere osiguranja radi sprječavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te o tome izvijestiti rudarsku inspekciju i inspekciju zaštite okoliša, te ministarstvo nadležno za pomorstvo ako se rudarski radovi izvode na pomorskom dobru. Ako su provedene mjere osiguranja dovoljne, rudarska inspekcija i inspekcija zaštite okoliša izdaju rudarskom gospodarskom subjektu potvrde o provedbi spomenutih mjera, nakon čega davatelj koncesije donosi rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja, a može donijeti i rješenje o brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja. Ako rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, davatelj koncesije naložit će mu provođenje sanacije u primjerenom roku, a ako ni nakon ostavljenog roka ne provede sanaciju, to će se učiniti putem treće osobe, na trošak rudarskog gospodarskog subjekta, pri čemu će pravne radnje pred sudom poduzeti nadležno državno odvjetništvo.

Četiri eksploatacijska polja (Beavec Voz, Zakojnica, Škrljevo i Grič - Hambarište) obavljaju rudarske radove prema prijašnjim propisima na temelju odobrenja za izvođenje rudarskih radova. Ured državne uprave do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.) nije donio rješenje kojim se zamjenjuje odobrenje za izvođenje rudarskih radova za rudarsku koncesiju, te nisu zaključeni ugovori o koncesiji. Prema podacima u Registru koncesija, tri eksploatacijska polja (Beavec Voz, Škrljevo i Grič - Hambarište) su aktivna i eksploatira se mineralna sirovina dok je eksploatacijsko polje Zakojnica u mirovanju.

Prema odredbi članka 166. stavaka 1., 2., 3. i 4. Zakona o rudarstvu, fizičkoj osobi ili pravnoj osobi koja je na temelju pravomoćnog akta – odobrenja za izvođenje rudarskih radova izdanog po prijašnjim propisima stekla pravo na eksploataciju mineralne sirovine, to odobrenje zamjenjuje se za rješenje o davanju koncesije radi usklađenja s propisima o koncesijama i odredbama ovoga Zakona do isteka roka navedenog u tom odobrenju.

Ako u odobrenju nije naveden rok do kojeg se mogu izvoditi rudarski radovi, preostali rok će se utvrditi rješenjem sukladno provjerenim rudarskim projektima temeljem kojih je doneseno odobrenje, a isto ne može biti duže od 40 godina. Na temelju rješenja kojim se zamjenjuje odobrenje za koncesiju Ured državne uprave sklapa ugovor o koncesiji u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o rudarstvu.

Prema odredbi članka 58. stavka 5. Zakona o rudarstvu, koji je na snazi od svibnja 2013., eksploatacijsko polje odobreno određenom rudarskom gospodarskom subjektu po prijašnjem propisu, nakon isteka koncesije ili odobrenja za izvođenje rudarskih radova, ako još nije zamijenjeno za koncesiju, prelazi po sili zakona na Republiku Hrvatsku, a kao nositelj tog polja utvrđuje se i upisuje Republika Hrvatska.

Na eksploatacijskom polju Beavec Voz odobreno je izvođenje rudarskih radova rješenjem Županije, Ureda za gospodarstvo, Ispostava Krk od kolovoza 1994., dioničkom društvu za građevinarstvo, proizvodnju i turizam bez utvrđenog roka eksploatacije. Odlukom glavne skupštine od prosinca 2000. dioničko društvo promijenilo je oblik u društvo s ograničenom odgovornošću, međutim od Ureda državne uprave nije zatražen prijenos izdanih odobrenja na društvo s ograničenom odgovornošću. U rujnu 2004. koncesionar je podnio zahtjev Uredu državne uprave za proširenjem eksploatacijskog polja tehničko-građevnog kamena Beavec Voz u svrhu sanacije eksploatacijskog polja. Ured državne uprave je odbio zahtjev, jer je proširenje eksploatacijskog polja u suprotnosti s važećom dokumentacijom prostornog uređenja. Koncesionar je izjavio žalbu drugostupanjskom tijelu (Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva) koje je predmet vratio na ponovno postupanje prvostupanjskom tijelu (Uredu državne uprave). U ponovljena četiri postupka Ured državne uprave odbijao je zahtjev koncesionara za proširenjem eksploatacijskog polja u svrhu sanacije, zbog čega je drugostupanjsko tijelo nakon dvije godine od podnošenja zahtjeva (studeni 2006.) donijelo rješenje kojim se odobrava koncesionaru proširenje eksploatacijskog polja zbog sanacije i konačne prenamjene otkopanog prostora. Rješenjem Ministarstva nije utvrđen rok do kojeg koncesionar mora sanirati navedeno eksploatacijsko polje.

Jedinica lokalne samouprave na čijem prostoru se nalazi eksploatacijsko polje (Općina Omišalj), pokrenula je spor pred Upravnim sudom zbog proširenja eksploatacijskog polja, jer prostorno planskom dokumentacijom nije bilo predviđeno proširenje eksploatacijskog polja. Presudom Upravnog suda iz 2011. potvrđeno je rješenje Ministarstva kojim se dopušta proširenje eksploatacijskog polja na 25,5 ha radi sanacije kako bi se isključila mogućnost dovođenja u opasnost ljudi i imovine. U presudi Upravnog suda se navodi da koncesionar nije vršio sanaciju eksploatacijskog polja tijekom eksploatacije, što je dovelo do potrebe proširenja polja, također navodi i propust inspeksijskih službi zbog navedenog.

U 2013., stupio je na snagu novi Zakon o rudarstvu, koji propisuje zamjenu pravomoćnog akta (odobrenja za izvođenje rudarskih radova) izdanog po prijašnjim propisima za rješenje o davanju koncesije. Zahtjev za zamjenom pravomoćnog akta koncesionar je predao Uredu državne uprave u lipnju 2015., koji je odbio zahtjev, a koncesionar je izjavio žalbu drugostupanjskom tijelu (Ministarstvu gospodarstva). Ministarstvo rješenjem iz prosinca 2015., također odbija zahtjev koncesionara za zamjenom navedenog pravomoćnog akta, jer koncesionar nema riješene imovinsko-pravne odnose na zemljišnim česticama u vlasništvu Republike Hrvatske na kojima bi se trebalo nakon zamjene rješenja obavljati rudarski radovi. Navedenim rješenjem, Ministarstvo poziva koncesionara da poduzme sve radnje propisane odredbama Zakona o rudarstvu glede sanacije eksploatacijskog polja Beavec Voz i konačne prenamjene otkopanog prostora. Ni ovim rješenjem Ministarstva nije utvrđen rok do kojeg koncesionar mora sanirati navedeno eksploatacijsko polje.

Ured državne uprave do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.) nema saznanja o stupnju provedene sanacije, jer nadležna tijela koja obavljaju nadzor nad eksploatacijskim poljima nisu dostavila podatak o stupnju sanacije i da li se ona uopće provodi. U lipnju 2016. Ured državne uprave je zatražio od nadležnih inspekcijskih službi u području rudarstva obavljanje nadzora nad eksploatacijskim poljem Beavec Voz kako bi se utvrdilo provodi li koncesionar mjere sanacije u skladu s rješenjima ministarstva nadležnog za rudarstvo iz 2006. i 2015.

Državni ured za reviziju predlaže nakon provedenog inspekcijskog nadzora, ako se utvrdi da koncesionar nije proveo sanaciju, to učiniti putem treće osobe, na trošak koncesionara, u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

Izvođenje rudarskih radova pri eksploataciji mineralnih sirovina na eksploatacijskom polju Zakojnica odobreno je prema rješenju iz 1982. te rješenjima Županije, Ureda za gospodarstvo, Ispostava Krk iz prosinca 1994. i ožujka 1997., trgovačkom društvu. Odlukom o donošenju prostornog plana uređenja Općine Vrbnik iz travnja 2004., izmjenama i dopunama te ispravkom iz 2007., za lokaciju eksploatacijskog polja Zakojnica predviđena je sanacija. Glavnim rudarskim projektom iz srpnja 1979., na temelju kojeg je odobrena koncesija, nije utvrđeno na koji način će se eksploatacijsko polje sanirati. Nositelj odobrenja (koncesionar) je u prosincu 2008., izradio dopunski rudarski projekt sanacije otkopanog prostora na eksploatacijskom polju Zakojnica, a isti projekt je revidiralo stručno povjerenstvo pri Ministarstvu gospodarstva. Nositelj odobrenja (koncesionar) je koncem 2008., Uredu državne uprave dostavio zahtjev za izdavanje rudarske koncesije za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Zakojnica prema revidiranom dopunskom projektu. Ured državne uprave do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.), nije donio rješenje temeljem tog zahtjeva. U ožujku 2015. zbog promjene zakonskih propisa, Ured državne uprave obavijestio je nositelja odobrenja o potrebi zamjene odobrenja za izvođenje rudarskih radova za rješenje o davanju koncesije u skladu s odredbom 166. Zakona o rudarstvu. Prema dopunskom rudarskom projektu kao mogućnost prenamjene otkopanog prostora, navodi se uklapanje završnog oblika u prvobitno, prirodno stanje. Vrijednost troškova sanacije terena nije utvrđena dopunskim rudarskim projektom. Ured državne uprave nema saznanja o stupnju provedene sanacije eksploatacijskog polja Zakojnica. Nositelj odobrenja uredno podmiruje fikсни dio novčane naknade, a za varijabilni dio dostavlja UPK obrasce na kojima ne iskazuje vrijednost, jer ne obavlja rudarske radove dulji niz godina, a prema registru koncesija neprekidno od konca 2008.

Prema odredbama članaka 84., 85. i 86. Zakona o rudarstvu, privremeni prekid izvođenja rudarskih radova ne može trajati duže od 180 dana u jednoj kalendarskoj godini. Ako privremeni prekid izvođenja rudarskih radova traje duže od 180 dana u jednoj kalendarskoj godini, smatra se da je koncesionar potpuno i trajno obustavio izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Ako dođe do potpune i trajne obustave izvođenja rudarskih radova na eksploatacijskom polju, tijelo nadležno za rudarstvo mora rješenjem imenovati Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina te njihovu iskorištenost. Ako Povjerenstvo utvrdi da rezerve mineralnih sirovina nisu iskorištene i da postoji mogućnost daljnjeg izvođenja rudarskih radova, tijelo nadležno za rudarstvo odredit će mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina. Ako koncesionar potpuno i trajno obustavi izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je sve planove i skice, mjeračke knjige i ostalu dokumentaciju o stanju radova do tog trenutka predati ministarstvu nadležnom za rudarstvo u roku od 30 dana od dana potpune i trajne obustave izvođenja rudarskih radova. Ova dokumentacija postaje vlasništvo Republike Hrvatske.

Ministarstvo nadležno za rudarstvo dužno je dokumentaciju dati na uvid svakoj fizičkoj osobi ili pravnoj osobi koja je zainteresirana za obnovu izvođenja rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Ured državne uprave nema saznanja je li dokumentacija predana nadležnom ministarstvu.

Državni ured za reviziju predlaže u suradnji s nadležnim inspekcijama utvrditi je li koncesionar sanirao eksploatacijsko polje, te ako se utvrdi da koncesionar nije proveo sanaciju, poduzeti mjere kako bi se postupak sanacije na eksploatacijskom polju Zakojnica proveo u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.

Na eksploatacijskom polju Škrljevo vrši se eksploatacija u svrhu sanacije, prema rješenju Ureda državne uprave od ožujka 1995., a na temelju elaborata o sanaciji iz 1990., s rokom završetka radova pet godina. Na temelju izrađenog dopunskog rudarskog projekta sanacije eksploatacijskog polja Škrljevo, Ured državne uprave je u listopadu 1998. donio rješenje kojim se odobrava izvođenje rudarskih radova do 2005. Navedenim dopunskim rudarskim projektom sanacije predviđena je dinamika izvođenja rudarskih radova i vrijeme sanacije uz nadzor rudarske inspekcije. Prema objašnjenju Ureda državne uprave, s obzirom da se radi o sanaciji kamenoloma, koncesionar ne podliježe usklađenju prema odredbi članka 166. Zakona o rudarstvu, već mora izvoditi rudarske radove sa sanacijom sukladno rješenju iz 1998. i dopunskom rudarskom projektu sanacije eksploatacijskog polja Škrljevo. Ured državne uprave je zatražio u svibnju 2014. i srpnju 2016. od rudarskog inspektora stanje sanacije. Prema obavijesti državnog inspektora iz lipnja 2014. izvršena je sanacija eksploatacijskog polja 70,0 %. U travnju 2016. koncesionar je podnio zahtjev za dobivanje novog rješenja o davanju koncesije.

S obzirom da su rokovi za sanaciju eksploatacijskog polja Škrljevo istekli 2005., Državni ured za reviziju nalaže, nakon obavljenog nadzora nadležnih inspekcijskih službi, poduzeti mjere radi provođenja sanacije prostora na kojem su obavljani rudarski radovi u skladu sa Zakonom o rudarstvu.

Na eksploatacijskom polju Grič - Hambarište koncesionar je nositelj odobrenja za izvođenje rudarskih radova iz 1998., a rješenjem iz 2007. dodijeljena mu je rudarska koncesija za eksploataciju temeljem dopunskog rudarskog projekta iz 2006. Koncesionar je u veljači i srpnju 2015. podnio zahtjev i dopunu za usklađenje i zamjenu odobrenja za izvođenje rudarskih radova za rješenje o rudarskoj koncesiji i zaključenje ugovora o koncesiji, prema odredbi članka 166. Zakona o rudarstvu.

Prema objašnjenju Ureda državne uprave, koncesionar nema ispunjene sve uvjete odnosno u postupku je rješavanja imovinsko-pravnih odnosa za katastarsku česticu unutar eksploatacijskog polja koja je u vlasništvu Republike Hrvatske. Ured državne uprave do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.), nije donio rješenje na temelju navedenog zahtjeva, niti ima saznanja o stupnju provedene sanacije eksploatacijskog polja Grič – Hambarište.

Državni ured za reviziju predlaže u suradnji s nadležnim inspekcijama utvrditi da li koncesionar sanira eksploatacijsko polje Grič - Hambarište.

Iz podataka prikupljenih od Ureda državne uprave, proizlazi da za eksploatacijska polja odobrena prijašnjih godina (Podbadanj, Malkin Laz, Kobilja glava, Ciganska dražica, Resnik, Tisovac, Brdo Kušć - Čunski, Ričičko bilo, Hambarište, Široko brdo - Fužine, Brgučići, Lopar, Medveđa griža, Gmajna, Antin Panj, Bukovica i Malo duboko), Ured državne uprave nema saznanja je li bilo eksploatacije mineralne sirovine na tim poljima te je li provedena sanacija. Prema podacima Ureda državne uprave, tri eksploatacijska polja (Ciganska dražica, Antin panj i Bukovica) planirana su prostornim planovima jedinica lokalne samouprave. Prema odredbama članka 167. stavaka 5. i 7. Zakona o rudarstvu, fizička ili pravna osoba kojoj je rješenjem odobreno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina i koja nije ishodila koncesiju za eksploataciju u određenom roku, gubi pravo na eksploatacijsko polje istekom toga roka te ovlaštenik polja po sili zakona postaje Republika Hrvatska.

Državni ured za reviziju predlaže u suradnji s rudarskom inspekcijom, utvrditi jesu li sanirana eksploatacijska polja odobrena prijašnjih godina.

Prema odredbi članka 31. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je prije stupanja na snagu ugovora o koncesiji prikupiti od odabranog najpovoljnijeg ponuditelja odnosno podnositelja zahtjeva za dobivanje koncesije potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji (zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, polog i ostalo) u iznosu određenom u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije te redovito provjeravati valjanost instrumenata osiguranja.

Prema odredbi članka 76. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt kojem se daje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, dužan je prije zaključivanja i potpisivanja ugovora o koncesiji dostaviti davatelju koncesije jamstvo za troškove sanacije eksploatacijskog polja, a prema odredbi članka 11. stavka 4. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, davatelj koncesije dužan je redovito provjeravati valjanost jamstva.

Ured državne uprave vodi evidenciju primljenih jamstava (zadužnica) osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja. Navedena jamstva deponirana su u sefu Službe za gospodarstvo Ureda državne uprave. Devet koncesionara koji imaju ugovor o koncesiji dostavili su jamstva (zadužnice) u iznosima od 150.000,00 kn do 2.350.000,00 kn, a od četiri koncesionara koji obavljaju rudarsku djelatnost na temelju rješenja prema prijašnjim propisima jedan koncesionar (na eksploatacijskom polju Zakojnica) nije dostavio jamstvo.

Ured državne uprave nije provjeravao valjanost jamstava. Odlukom o davanju koncesije za eksploatacijska polja Kolevrat, Tresni breg i Rab (Crvene stijene, Vidiskala - Žigovac, Krklant i Samotorac), Ured državne uprave nije odredio način provjere valjanosti jamstva, što je propisano odredbom članka 11. stavka 4. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina.

Državni ured za reviziju predlaže odlukom o davanju koncesije odrediti način provjere valjanosti jamstva, te redovito provjeravati valjanost pribavljenih jamstava. Nadalje, predlaže pribaviti jamstvo od koncesionara radi osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji odnosno troškova sanacije eksploatacijskog polja.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Ciljevi revizije bili su ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s propisima, planovima i unutarnjim procedurama u vezi s eksploatacijom mineralnih sirovina, ocijeniti informacijski sustav i evidencije o rezervama i eksploataciji mineralnih sirovina, ocijeniti dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina i obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način, ocijeniti provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine i izvršenjem ugovora o koncesiji te ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Na temelju provedene revizije, Državni ured za reviziju primjenom utvrđenih kriterija, ocjenjuje da je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije **djelomično učinkovito** te daje sljedeće naloge i preporuke:

- Dostavljati Ministarstvu financija godišnje planove davanja koncesija te sastavljati srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.
- U registar eksploatacijskih polja upisati eksploatacijska polja Ciganska dražica, Antin panj i Bukovica, te donijeti rješenje kojim ovlaštenik i nositelj eksploatacijskog polja postaje Republika Hrvatska. Predlaže se zatražiti od koncesionara dostavu dokaza o uplati naknade za koncesiju, te iskazivanje svih propisanih podataka u UPK obrascima. Predlaže se pravodobno pribavljati podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koje su koncesionari obvezni dostavljati Uredu državne uprave prema odredbama Zakona o rudarstvu i Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina, te pribavljene podatke provjeravati, analizirati i sistematizirati s ciljem učinkovitog gospodarenja mineralnim sirovinama.
- Zatražiti od nadležnog povjerenstva (Ministarstva gospodarstva) dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.
- Utvrditi otkopane količine mineralne sirovine na eksploatacijskom polju Beavec Voz od 2009. do 2016. u suradnji s nadležnim inspekcijским službama kako bi se utvrdila zaduženja (potraživanja) za naknadu (varijabilni dio), te poduzeti sve raspoložive mjere kako bi se naknada za otkopanu mineralnu sirovinu u navedenom razdoblju pravodobno naplatila od koncesionara. Predlaže se od koncesionara zatražiti dokaze o uplati naknade za koncesiju, te zatražiti financijski nadzor od nadležnog ministarstva nad eksploatacijskim poljem na kojem se eksploatiraju mineralne sirovine, a ne plaća naknada.

- Zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.
- Uspostaviti učinkovitu suradnju Ureda državne uprave i rudarske inspekcije, kao nadležnih tijela koja obavljaju aktivnosti iz područja rudarstva, te jedinica lokalne samouprave na čijem području se eksploatiraju mineralne sirovine, kako bi se osigurala razmjena informacija o eksploataciji mineralnih sirovina te pravodobno i učinkovito spriječila protupravna eksploatacija.
- Nakon provedenog inspekcijskog nadzora, ako se utvrdi da koncesionar nije proveo sanaciju, to učiniti putem treće osobe, na trošak koncesionara, u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.
- Utvrditi u suradnji s nadležnim inspekcijama, je li koncesionar sanirao eksploatacijsko polje, te ako se utvrdi da koncesionar nije proveo sanaciju, poduzeti mjere kako bi se postupak sanacije na eksploatacijskom polju Zakojnica proveo u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu.
- Poduzeti mjere radi provođenja sanacije na eksploatacijskom polju Škrljevo u skladu sa Zakonom o rudarstvu.
- Utvrditi u suradnji s rudarskom inspekcijom jesu li sanirana eksploatacijska polja odobrena prijašnjih godina.
- Odrediti način provjere valjanosti jamstva u odluci o davanju koncesije, te redovito provjeravati valjanost pribavljenih jamstava. Predlaže se pribaviti jamstvo koncesionara radi osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji odnosno troškova sanacije eksploatacijskog polja.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih naloga i preporuka pridonijela poboljšanju postupanja pri vođenju propisanih registara i evidencija, provođenju postupaka usklađenja s odredbama važećeg Zakona o rudarstvu, kontroli obračuna naknade za mineralne sirovine te provedbi odgovarajućeg nadzora, čime bi se povećala usklađenost s propisima kojima je uređeno gospodarenje mineralnim sirovinama, što bi pridonijelo i učinkovitijem gospodarenju mineralnim sirovinama na području Županije.

OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE

Ured državne uprave obrazlaže vezano za izradu godišnjih planova za davanje koncesije, da su navedeni planovi dostavljani Ministarstvu financija na zahtjev, o čemu nema pisanog traga, te da će ubuduće izrađivati godišnje i srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i dostavljati Ministarstvu financija.

Vežano za upis eksploatacijskih polja Ciganska dražica, Antin panj i Bukovica u registar eksploatacijskih polja i donošenje rješenja kojim ovlaštenik i nositelj eksploatacijskog polja postaje Republika Hrvatska, Ured državne uprave navodi da će postupiti prema preporuci Državnog ureda za reviziju te obrazlaže da su navedena eksploatacijska polja odobrena ovlašteniku koji nije ishodio rudarsku koncesiju. Navedeni ovlaštenik u svom očitovanju iz 2015. navodi da nije zainteresiran za ishođenje koncesije na eksploatacijskim poljima Ciganska dražica, Antin panj i Bukovica.

Vežano za iskazivanje svih propisanih podataka u UPK obrascima, Ured državne uprave navodi da većina koncesionara navedeno dostavlja, osim pojedinih koncesionara koje je Ured državne uprave upozoravao na potrebu dostave potrebnih podataka. Nadalje, obrazlaže da koncesionari dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji Ministarstvu gospodarstva na propisanim obrascima, a Uredu državne uprave tek nakon traženja dostave. Vežano za podatke o trajanju koncesija u Registru koncesija, Ured državne uprave navodi da će ispraviti navedeno nakon dogovora s Ministarstvom financija, Ministarstvom gospodarstva i Financijskom agencijom. Ured državne uprave navodi da će poduzeti sve potrebne aktivnosti vezano za nadzor nad dostavom, kvalitetom i vjerodostojnošću podataka te ih sistematizirati s ciljem učinkovitog gospodarenja mineralnim sirovinama.

Ured državne uprave navodi da će zatražiti od nadležnog povjerenstva Ministarstva gospodarstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, kako bi se mogla pratiti iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

Vežano za plaćanje varijabilnog dijela koncesijske naknade i dostavu UPK obrazaca za eksploatacijsko polje Beavec Voz, Ured državne uprave navodi da će postupiti u skladu s danim preporukama.

Ured državne uprave navodi da će zatražiti od rudarske inspekcije obavljanje redovitih nadzora radi provjere podataka o otkopanim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.

Vežano za sanaciju prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi, Ured državne uprave će zatražiti dodatno tumačenje nadležnih ministarstava kako bi se mogao provesti postupak sanacije. Navedeno se odnosi na eksploatacijsko polje Beavec Voz te poduzimanje mjera za sanaciju eksploatacijskog polja Zakojnica. Nadalje, navodi da će poduzeti mjere za završetak sanacije na eksploatacijskom polju Škrljevo, a u skladu s dopunskim rudarskim projektom sanacije.

Ured državne uprave je prihvatio preporuke Državnog ureda za reviziju vezano za uspostavu učinkovite suradnje s rudarskom inspekcijom i jedinicama lokalne samouprave. Nadalje, navodi da će odrediti način provjere valjanosti jamstva koncesionara, te redovito provjeravati valjanost pribavljenih jamstava radi osiguranja naplate naknade za koncesiju, naknada štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji, odnosno troškova sanacije eksploatacijskog polja.